

Előfizetési díj
Hírlapra postán vagy helyben hához
kordva:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötödik hasábozott gármond sor ára 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen-
stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. sz.).

Nyilttéri czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkok díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legczélsebbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíttessenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:

Jul.—decz. félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Jul.—sept. negyd. 3 frt. Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben olvasó könyvek megszerzése által, a „K e l e t“ előfizetői részesülnek.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Baloldali törvénytisztelet.

(L—t.) Marosvásárhelyt a központi bizottság értelmetlensége vagy roszakarata oly kényszerhelyzetet idézett elő, melynek párját talán egész alkotmány-történetünk sem képes felmutatni.

A tényekből, melyeket a „Kelet“ olvasói a korábbi és mai alábbkövetkező közleményeinkből megismerhetnek, bajos kiolvasni, hogy vajon az értelmetlenségnek vagy pedig a roszakaratnak volt-e e játékban nagyobb szerepe. Mert ámbár egy törvényhatóság főjegyzője és egy doctor juris vitték az ottani összeíró bizottságok elnökségét: az alább olvasható ministeri leirat a törvény határozványai mellőzésének, nyers megszegésének, sőt valószínű okmány-hamisításnak bélyegét süti az eszükkel kötelezett összeírók homlokára.

Lehet-e értelmetlenséget, szabad-e roszakaratot föltenni egy szabad királyi város főjegyzőjében és egy jogtudorban? s mégis, a tények itt fekszenek előttünk. Magyarazatukat adja, a ki tudja.

A kimagyarázhatatlan tények azonban e törvényteleniségekkel még távolról sem értek véget.

A központi bizottmány jul. 20. és 22 iki ülései új jogsértésekkel tetézték a korábbiakat.

A ministeri leirat határozottan kimondja az eddig folytatott összeírási munkálatok megsemmisítését; kifejezi, hogy oly összeírók választandók, kik értik is a törvényt s akarák és tudják is azt végrehajtani s az új összeírást

gyors keresztülvitelét rendeli meg; — a központi bizottmány e helyett a törvény és utasítás által nem ösmert véleményező bizottságot küld ki s így a törvényrendelet első teendő helyett, az új összeírást megkezdését tudtuladó hirdetés kibocsátása helyett, egy új törvényteleniséget követ el.

A kiküldött bizottság javaslata, s ennek folytán a központi bizottság még ennyi törvényteleniséggel sem elégszik meg.

A választások országos keresztülvitelére kiadott ministeri utasítás — a törvényvel egyértelműleg — határozottan kimondja, (10. a.) hogy a központi bizottmány „annyi háromtagú“ összeíró bizottságot választ, a hány az összeírási munkálatokat végre bírja hajtani — a központi bizottmány e helyett választ egyetlen nyolcz tagú összeíró bizottságot.

Az utasítás határozottan kimondja, (4. b.) hogy az összeírási munkálatok törvényszerűsége fölött a központi bizottmány örököl, — a központi bizottmány e helyett egy háromtagú bizottságot kíván kiküldeni.

Az utasítás határozottan kimondja, (4. b.) hogy a központi bizottmány elnöke a főtiszt, illetőleg polgármester, — e központi bizottmány evel szemben arra akarná kényszeríteni a polgármestert, hogy ama törvénytelen felügyelő bizottság elnökségét vállalja el.

A ministeri leirat határozottan kimondja, hogy az új választási összeírástok végrehajtására értelmes és jóakaratu tagok választandók, — e központi bizottmány evel szemben megválasztja az új — 8 tagúsága által törvénytelen bizottság elnökül ugyanazt, ki a megsemmisített munkálatokat készítő egyik bizottság elnöke volt, s tagjai sorába hármat olyat, ki szintén munkás volt a megsemmisített összeírástok végrehajtásában s kik e szerint kétségbevonhatlan tanúságát adták annak, hogy sem elég értelemmel, sem elég jóakarattal nem bírnak arra, hogy az összeírást törvényesen végrehajtsák.

Önértetes, politikai karakterrel bíró férfiak ugyan a világ minden alkotmányos államában tudják kötelességüket s visszalépnek a működés teréről, midőn munkálatuk megsemmisítése által az illetékes forum kimondja, hogy vagy az értelem vagy a jóakaratt hiányzik politikai működésükben. Ezek az urak föl sem veszik e szellemi arczülutést, hanem zsebre dugják az itéletet s indulnak ugyanazon uton tovább, mely munkálatuk megsemmisítéséhez vezette őket. Sőt elég szemérmesek arra is, hogy saját testületüket becsutelenítik meg, a midőn a törvény által rendelt elnöküket — saját testületük elmentesítőjét — nyílt ülésben insultálják, elannyira, hogy az kénytelen a gyűlést feloszlatni!

Marosvásárhelynek tehát van most egy törvényteleniséget törvényteleniségre halmozó központi bizottmánya, mely újabb határozataival gunyt űz a törvényből, a ministerből, elnökéből és önmagából. Mely a törvényteleniségek e hosszú sorozata által kétségbevonhatlan tanu-

ságát adja annak, hogy szándokában sincs a törvények megtartása s ez által egyenesen arra tör, hogy Maros-Vásárhely a törvényhozásban képviselve ne legyen.

Az összeírási, a választási munkálatokat így folytatva — pártunk eddig is dicsegetes tevékenységet kifejtett férfaitól jövőre is elvárjuk, hogy résen állnak, a törvénytelen összeírást megsemmisítésének a ministernél szószólói lesznek s így semmi kilátás arra, hogy evel a központi bizottmánnyal megverve Marosvásárhely képviselőit a törvényhozás termében láthassa.

Ily hallatlan és példátlan abnormitás, ily rendkívüli körülmény rendkívüli eszközöket tesz szükségessé.

Solon törvényeiben az apagyilkosságra nem volt paragrafus; a mi választási törvényeink sem gondoskodhattak oly czikkelyekről, melyek megszabják a teendőket akkor, a midőn a központi bizottmány, elnökének tiltakozása, 4—5 értelmes tagjának óvása daczára, minden szemérem nélkül lábbal tapossa a világos törvényt.

De Solon sem engedte volna szabadon az apagyilkost, ha akadt volna ilyen Athénben; de a magyar állam sem nézheti el, hogy néhány ember hallatlan cynismusa 13,000 embert fosszon meg legmagasztosabb jogától: képviseltetésétől az országgházban.

A halálos sebet — ha másként nem lehet — vassal is ki kell irtani. A minister megkísérté a szelid orvoslást; a kísérlet eredménytelen maradt.

Most már csak egyetlen út és mód van a kényszerhelyzet mellőzésére.

A képviselőtestület vegye vissza azt a mandatumot a központi bizottmánytól, melylyel a törvények hátárai közt ruházta föl.

A kiküldés feltétele a törvények megtartása volt. A megbízott ismételve megszegte a föltételt; a megbízó keressen olyan megbízottat, ki hitebb sáfára lesz oly nagy horderejű mandatumának.

A polgári törvénykönyv analógiája megengedi; a közjog nem tiltja; a közjog és a mesterségesen készített kényszerhelyzet parancsolja ezt.

Salus reipublicae suprema lex esto.

A képviselőtestülettel első sorban, s ha kell: a belügyministertől megvárjuk, megköveteljük ez elv tiszteletbentartását és meg, hogy 13,000 ember jogát nem engedik tizenhárom rabiatust által tiportatni.

— Benedek Gyula ur egy nyilatkozat közlésére kéri fel a lapokat, melyben határozottan alaptalannak nyilváníttja azon állítást, mely szerint ő az ultramontán párt kath. programját aláírta volna. „Azzal vádolnak — ugymond — elég embertelenül, hogy én az ultramontán pártot tartozom és az Apponyi-féle ismeretes programot aláírtam! Ezen roszakaratu és a legalacsonyabb indokokból eredő vádak és ámitásokkal szemben, megóvándó politikai jellemem tisztaságát,

kedves választóim megnyugtására itt e lap hasábjain a nemzet színe előtt jelentem ki ünnepélyesen, hogy én az ultramontán pártot nem tartozom s annak programját alá nem írtam. Ellenkezik e program követi programomban kimondott politikai elveimmel. Ennélfogva főnebbi vádakat, mint az itteni ismeretes roszakaratu cliquenek tendenciósus koholmányait visszautasítom. Választópolgártársaim pedig nyugodjanak meg, mert azon politikai bizalmat, melyet irányomban másodizben nyilváníttak, becsülni tudom s ha képviselőjükké fognak választani, azzal soha visszaélni nem fogok s adott programomhoz híven — politikai elveiken kívül másokat az ország törvényhozó testületében képviselni nem fogok, és ha azt valaha tenném, — minő önmegfeledezést nem is képzelhetek magamról — följosogitom önököt, hogy a réam ruházott képviselő állástól földjanak és én szavamot kötöm le, hogy ezen esetben egy perczig sem bitorolnám nagyrabesült politikai bizalmukat!“

Bukuresti szemle.

A letűnt héten, —[hogy a széptollu Marsillac szavaival fejezzem ki magamat — nem láttunk itt az utcákon egyebet mint megkoszorozott leánykákat és fiúkat. A jutalmak kiosztása nagy pompával szokott itt megtartatni. A jutalmazandó ifjak minden fő és altanodából ünnepiesen öltözve összegyűlnek az Athenum nagy termében és maga a herceg s ennek távollétében a közoktatási ügyér ossza ki a jutalmakat zeneszó és tenger népség jelenléte alatt. Ez évben Tell minister szerezte az ifjuságnak és a szülőknek ezt az örömet.

Alkalmilag ide jegyzem a romániai iskoláknak rövid statistikáját is. Falusi iskola van 2130, városi 239, melyek a magán-, felső és szakiskolákkal együtt 3591-re rugnak 3797 tanítóval. Falusi tanonc, fiú és leány van 61,082; városi 26,667, felsőbb isk. hallgató 393. Mindenszinű iskolák összes növendéke 104033, melyből leánygyermek 15668, A leánygyermek városiak, mert falun még igen ritka eset, hogy leánygyermek iskolába járjon. Az iskolákat igen kevés kivétellel, az állam tartja fen, mert talán sehol sincs annyira divathan mint itt az, hogy mindent az államtól várjanak. Az államnak van is e czélra a szekularizált birtokokból elég pénze, ha nem fordítanak e pénz nagyobb részét a czifra katonákra, ágyukra, kaszányákra. Különbben bármi szép számú is a falusi iskolák kimutatása, azoknak nagyobb része ma is csak a papiron áll. Szívünkben őhajtanók, ha másképen volna, de nincs semmi okunk a dolgot szépiteni.

Szinte kellemetlenül esik, hogy a nevelés ártatlan teréről, a pártok dulakodásai közé kell vezetnem a t. olvasó figyelmét. Azonban miért volna nekünk a mi vöröseink, ha nem azért, hogy szünt nélkül igazságnak s emlékeztessék I. Károly herceget a Cuza herceg dicőségének mulandóságára. A legnagyobb harangot természetesen Rozetti húzza külföldről, a ki most a spanyol forradalmat, majd Gambettát, majd Thiers respublikáját mutogatja a távolból csalétekül s a sorok között olvastatni enged, hogy: „Té román nép, teneked sincs máshonnan üdvösséged mint a forradalomban és respublikában!“

zárja, addig gyakran egy-egy éber (!) közegétől 50 lépésre rablók törnek a polgárok vagyonára.

Mintha csak Császár főkapitány urtól vennék Thais katonái a lezskét.

Az ily baklövéseket Thais főrendőr távollétének tulajdonítják, ki most fürdön piheni ki annak a tömérdek megválaszolt interpellációinak fáradaimait, melyekkel Tavaszi, Steiger, Simon és Havas elhalmozni városatyai kötelességüknek tartják.

Hogy a francia a némettel 1870 óta nem fér össze, annak Pest is tanuja volt. Valami francia operette társulat vetődött ugyanis ide, a gypaju utcaiz „Varietés“-be, de a francia büszkeség és a német önelégültség olyan differentiákat támasztott a két idegen elem között, melyek pár előadás után végelválast eredményeztek a gypaju-utcai patkányok nagy öröme, melyek most ismét háborítlanul mulathatnak a Varietés örökös belsejében. Kívánjuk, hogy örömiük tartós legyen!

Zugligeti.

„KELET“ TÁRCZÁJA.

A főváros „holt idény“-éből.

A főváros csöndes lett.

A kedélyeknek a választási szélvészektől felkorbácsolt hullámai kezdenek medrökbe visszahátrálni, a józsef, és terézvárosi követválasztásoknak „éljen Csernátóni, éljen Jokáj“ féle utóhangjai mind gyérebbe hozták rezgésbe a sváb suszter gyermekök czérnavékony hangszalagjait; az előkelő világ menekül oda, hol szebb a táj, üdőbb a lég, illatosabb a virág és kevesebb a werkli; az epelázban szenvedő Csernátóni Csávolszkira bizván az „Ellenőr“ neveletlen „apróságait“ gyógykezelés végett a geszti mocsárokhá megy fürdőre: s a főváros csöndes lesz. Mohácsi bácsi és a „nemzet bárája“ innen eltűntek s ez a holt idényt jelenti.

Be is következett!

A „boldog pestiek“ gyönyöre e hónapokban nem irigylendő. Por, szél, bűz és áfrikai hőség üldözi a Pesthez lánczolt szánandó halandót s ha ideje olykor megengedi kilóvasutazni a zugligetbe, a két főváros ez egyetlen keplemes szabadjába ott a vendéglősök tripla krétája s a cseh muzsikuskok éktelen cincogása hetekre elveszi a kedvet a friss légnak ily drágán fizetett élvezetétől.

Pestnek ilyenkor semmije sincs, még színháza se. Pardon! rosszul mondtam, színháza van, csak színészei nincsenek, mert ezek e hónapokban vándorutrá kelnek, hogy az itteni roppant fáradságot (!) kipihenessék s ősszel ujult erővel fogjanak az áldott helyüléshez.

A budai tágas szinkor az egyedüli oázis az unalom szörnyű sivatagán. Itt Miklósi ütött tanyát jobb társulattal mint tavaly Latabár és természetesen nagyobb szerencsével is, mint amaz. Drámája gyönyörű ugyan, de operettje annál jobb s Káldy karmesteri ügyes keze még jobbá teszi.

Ujdonságok szakadatlan sora frissíti fel a repertoirt, a vendégszereplések tartós cyclusa csalja be a közönséget, (melynek tenyerét a Blaháné cultus fontos talppá vastagította) s ha Miklósi ennyi

buzgalmat tanúsít ezután is, ugy örömmel üdvözöljük őt a társulat Pesten, hová ideiglenes színházat épít a Lloyd társulat magyarfaló matadorainak minden agyarkodásai ellenére.

Ezen emberek azok, kik — mert czim és rangkórosok — egy egy kutyabőrért, vagy kereszttecskért szüntelen ajkukon hordják a haza szent nevét, de ha kürtölt hazafiságuknak csak egy parányi jelét kéri valamely nemzeti érdek, akkor viczoritják agyarkukat s „pereát“-ot gondolnak (ha kiáltani nem is merik) mindarra, a mi magyar, a mi nemzeti.

Ezek a valódi „fekélyek a hazának testén.“ Városunkat most leginkább az asphaltilozás talian művészeknek s a boulevard esiga hajlamu munkásainak raja élénkiti meg.

Sietnek ugy látszik a fővárost nagy várossá tenni, pedig már eddig is szörnyű jelét adta nagy városiasságának a gyilkosságok, csalások, lopások és öngyilkosságok irtózatosszával.

Alig mulik el nap, hogy az erkölcsstüledés egyes nyomait ne kutassa a rendőrség, mely — fájdalom — legtöbbször csak is nyomokat talál s mig a jámbor angol turistát, ki eltévesztett lakását keresi — tulbuzgóságából a tolvajok és csavargók közé

Annai tény, hogy a román nép nem szereti az örökös uralkodót s hogy itt vajmi kevesen szokták meg a trónöröklés gondolatát. Csak azt nem tudják, hogy quid tunc? másképen a legkisebb ürügyet is felhasználják egy kis varietasra a mi vöröseink. Ürügyet ők nagyon könnyen találnak. Itt van pl. ma a nemzetörök ügye. Ezekkel azonnal lehetne egy kis cavalt teremteni, ha nem egy Floreszkó állana I. Károly trónja védelmére. Egy pár minister is európai utra kelt, ez is pompás ürügy, mert ezek azért mentek el, hogy a hazát a németnek az ebreo-magyaroknak elárulják.

Na ugyancsak eladó egy ország ez a Romania! Hanem nem kell ezt szóról szóra érteni, ez nem egyébre való, mint hogy a könnyen hívókat folytonos izgalomban tartásuk és, data occasione egy kis cavalt teremtsenek. Azonban résen áll Katargiu lapja is és ugyancsak közből sujt, midőn látja, hogy már elégtelt a komédia. Ime miket mond nekik a gárda-ügyre vonatkozólag: „Megjósoltuk úgy-e, hogy a Romanul fiai örömkömben tördelni fogják kezeiket, hogy ismét új tárgyat találjanak az igazatásra. A demagogia ezen közlönye már kifogyott volt a tárgyból. A tolluk örökölt Stroussberg- és zsidóügyet a mostani kormány kiegyenlített, s az igazatásra nem maradt egyéb mint a gárdaügy. Azon hasztalan ármánykodnak, mert ki sem hallgat rájuk. A vöröseket a csuda öli meg, hogy a gárda nem figyel rájuk. A méreg pusztítja őket, hogy a nép igazatásaira többé nem hederít. Eleget zaklatták ármányaikkal a polgárokat, hogy többé föl se vétessenek. Hadd folytassák ezután is ármánykodásaikat, mi azonban ha mint nemzet élni akarunk és a külföld becsülését megérdemelnünk öhajjuk: nemzeti hadseregünknek szilárd alapot kell hogy vessünk.

E dühös polemia közepette I. Károly herceg berándult Sinajáról hozzánk, megsejmelte hű katonáit, megvendégelte a tisztakat, fogadta a konzulokat és aztán ismét visszarándult csendes Tiburjába, hogy ne hallja Rozetti sötét jóslatait. A mi élelmes Lázár D. hazánkfa pedig kapta magát, míg egyik kezével a panlatinoknak nyitotta meg a Podu magosóján fényes vendéglőjét, az alatt a Sionhegye tövében is rögtönzött egyet, hogy a kik herceg látni mennek, meg ne éhezzenek. Valóban élelmes egy magyar ember. A keleti háborúkor Eupatoriában ütötte fel sátorát s míg a vaját és turót árulta, az alatt a francia nyelvet is megtanulta. A kolozsvári muzeum is ösméri őt s hiszem hogy őn sem róstellli tőle e pár sort. Ime én is haza tévedtem vele azaz a Romanullal, mert ennek k.-fehérvári tudósítója ugyancsak megismertette Romániával azt a híres 210 hazafiból álló konferenciát. Csak a passivisták az igazi hazafiak, a többi mind csak bliktri. A nemzet közt a püspökök csinálják a szakadást, másképen Erdély rögtön Bukurestbe szaladna a Metropoliára. Gróf Andrásiy nem szerette a románokat, de gróf Lónyay mihelyt a horvátokkal rendbe jő, rögtön előveszi Erdély autonómiáját s kielégíti a románokat. Őszintén óhajtom, hogy e kielégítés napja eljőjön, de azokat a kik Aquinuumot tartják Romania fővárosának, még egy gr. Lónyaynak sem adatott kielégíteni; hanem e dicsőségre azt hiszem nem is vágyik.

Egy csunya botrány megemlékezésével zárom be leveletem. Vlaskamegye főispánja Gyurgyevóban az ottani örség őrnagyával kártyajáték közt összeszólalkozván, a két uri ember a publikum hahotája között össze pofozta egymást. Az őrnagy a főispánt kihívta párbajra, de ez beszaladt Bukurestbe. Mindenki e csunya scandalummal mulatja ma itt magát. Na de nem tart sokáig, majd jó más s ezt is elfeledik.

BELFÖLD.

M.-Vásárhely, jul. 23.

Dr. Soos Kálmán ur a „Kelet“ folyó hó 11-én megjelent számában P. barátom ellen azon vádat emeli, hogy az itteni összeíró küldöttségek ellen emelt s P. barátom által a Kelet 135 f. é. számában közölt vádak merő hazugságok, alaptalan rágal-mazások.

P. barátom betegsége miatt — általa felkérte-vén — én feleltem Soos Kálmán ur czikkére, kimutatni igyekezvén, hogy P. barátomnak teljesen igaz van s Soos Kálmán ur az, kit önhittsége tévútra vezetett.

Mind Soos Kálmán ur azonban mind én, felkértük e lapok olvasóit, hogy ítéletüket ez ügyben függesszék fel addig, míg a belügyminister ur a fö-lött határozand: vajjon az összeíró küldöttségek helyesen-e és törvényszerűleg jártak el munkálataik-ban vagy nem.

Ezen idő bekövetkezett, a miniszeri elhatáro-zás megtörtént s midőn azt alább egész terjedel-mében közlöm, kérem e lapok t. olvasóit megítélni abból, igaza volt-e Soos Kálmán urnak, midőn P barátomát hazugnak, rágalmazónak nevezte, vagy pe-dig igaza volt P. barátomnak, midőn állította, hogy az összeírási küldöttségek törvényellenesen jártak el működéseikben.

Szász Róbert.

Belügyminiszeri leirat, Marosvásárhely

sz. királyi város központi választmányának.

Az összeíró küldöttségek eljárása ellen felme-rült panaszok folytán általam elrendelt vizsgálatról

szóló s a folyó évi július hó 8-án 129. szám alatt kelt főispáni jelentéssel hozzám felterjesztett ügyira-tokból arról győződve meg, hogy a választók ösz-seírása az összes küldöttségek által a törvényt és törvényes gyakorlatot szem elől tévesztő rendtel-en-séggel és szigorú megrovást érdemlő helytelenséggel eszközlötett, nevezetesen constátáltott, hogy a kül-döttségek üléseit több napon át félbeszakították, a törvény által előírt közhírre tételt elmulasztot-ták, az összeírást a kitűzött törvényes határidőben el nem készítették — azt az utasítás 15. §-a elle-nére csak egy példányban vezették, az 1869-ki ösz-seírásból hivatalból előre összeállítandó kimutatás elkészítését teljesen elmulaszták, s végül hogy a kül-döttségi munkálatnak kelet és aláírás nélküli egy része nemcsak minden hitelességet nélkülöz, sőt vizs-gálat során azon ténykörülmeny is kiderítve lön, hogy a küldöttségek jegyzőkönyveiket utólag önkén-tesen megváltoztatták és személyesen jelentkezett számos ottani lakos választói jogosultsága kérdésé-ben, sem a jelentkezők képességét megállapító, sem pedig az attól elmozdító határozat nem hozott, — s ekként azoknak a jegyzékek egyike vagy másiká-ban való fölvétele is elmulasztott, miért is a tör-vényszerűen létesített összeírást ezennel megsemmi-sítvén:

Meghagyom a központi választmányt, hogy a választók összeírásnak a törvény pontos megia-tása mellett újból leendő eszközölése iránt szigorú felelősség terhe alatt haladéktalanul és akként in-tézkedjék, hogy a törvény azon rendelkezésének, mely szerint a választásnak az országgyűlés megnyitását négy héttel kell megelőznie, lehetőleg elég tétessék.

A vizsgálati iratokból szerzett sajnos tapasztalásnál fogva szükségesnek látom a központi választ-mányt egyszersmind arra is komolyan figyelmeztet-ni, hogy az összeíró küldöttséget csakis oly tagok-ból állítsa egybe, illetőleg az új összeírást teljesíté-sére csak is oly tagokat nevezzen ki, kik ezen nagy fontosságu feladatnak, a törvény e részbeni rendel-tetésének szabatos megtartása mellett, egész buzga-lommal megfelelni képesek és készségesek is lesznek; a központi választmányának felelősséggel járó törvé-nyes kötelességébe tartozván az összeíró küldöttsé-gek működését folytonos éber figyelemmel kísérni, hogy azok a törvény e részbeni kívánalmának telje-sen megfelelő és a legszebb polgári jogot minden arra törvényesen jogosított számára biztosító ösz-seírást készítsenek.

Budán, 1872. évi július hó 6-án.

a miniszter helyett:
Zeyk Károly s. k.

Sz.-Udvarhely, július 12 1872.

(Vége.)

Azt állítja Tolvaly ur, hogy a midőn a köz-ponti választmány az előleges összeírást megtehette végezt a Pesten megállított kulcsot elfogadta egy-szersmind elfogadta a hivatalnokokat érdeklőleg a 840 frt évi fizetést is.

Ha Tolvaly ur, bár nem igen tanusított még egyszer is képességet a kitartáshoz, azon választmá-nyi gyűlést teljesen bevárja, tudomással bírhatna arról, hogy ügyvéd Gyarmathy Ferencz által fel-hozott, miszerint 840 frt helyett 300 frt o. é. vé-tessék censusul a hivatalnokokra nézve, s minthogy az ellen kifogás nem tétetett, úgy jegyeztetett be a 300 frt.

Csak Tolvalytól származhat alaptalan beszéd, hogy az összeírási munkálatok május 13-án kifüg-gesztendőknek határozattak, mert az april 22-én felvett jegyzőkönyv szerint az lön elhatározva, hogy az összeírási munkálatok május 13-án kezdődnek meg, s azon hó 26-án este bevégeződnek és 27-én a lehető felszámolások, megteleté végezt kifüggeszten-dők lesznek. Így beszéli ezt az említett napról fel-vett jegyzőkönyv.

A nagy mélt. miniszternek a középponti választ-mány azon kérdésére, hogy a hivatalnokok választók-e? május 15-ikéről kelt felelete törvényben gyöke-rez, mert maga a törvény világosan mondja: vá-lasztási joggal bír mindenki, ki legalább 105 frt o. é. évi jövedelemmel bír, melyet vagy földbirtokából, vagy tőkéjéből kap; nézetünk szerint pedig minden hivatalnok egy bizonyos szellemi tőkével rendelkezik, de Tolvaly uram értelme szerint a szellemi képes-ség nem is képez tőkét, s az azzal szerzett vagyon nem is jövedelem!

Nó de hagyjuk ezen lelki szegény badarságait annyiba, s térjünk által azon országos botrányokra, melyek a Tolvaly ur állítása szerint a Deák-párt megbuktatására irányultak, s a melyeknek sorát az általa irt czikk szerint Gyarmathy Ferencz ügyvéd kezdette meg.

Való, hogy a június 20—21-én tartott központi választmányi gyűlésben Gyarmathy Ferencz, tekin-tettel a törvény azon intézkedésére, hogy választási joggal bírnak mindazok, kik azon képességeket iga-zolni tudják, azon indítványt tette, miszerint a vá-lasztó jogosultak közé felszámolások következtében azok is vétessék fel, kik 1872-ik évben, az az a jeleni választás ideje alatt, a választási jogosultság-hoz megkívántató kellekeket kimutatni tudják.

Ily indítványt országos botrányának csak az ne-vezhet, a kit a személyes bosszu s a sárga irigység vezet, de becsületes és szakértő ember nem. Helye-sen tette tehát elnök Kovács Domokos, hogy ezen indítvány elvetését szavazat alá bocsátotta.

Tolvaly ur azon állítása, hogy a központi vá-lasztmány polgármester Kovács Domokost csak be-csülettől fogadta el, — szeliden szólva — nevése-ges, hisz egy oly böles férfinak mint Tolvaly uram csak tudnia kellene, hogy a központi választmány-nak elnöke a főispán, ki akadályoztatása esetében ma-gát helyettesíti a polgármester személyében; tehát nem becsülettől, hanem kötelességből el kellett Kovács Domokos polgármestert mint elnököt fo-gadni.

Külömben ezen feljajdulása Tolvaly urnak na-gyon sajátoságos akkor, a midőn minden előbbi köz-ponti választmányi gyűlésben a Kovács Domokos el-nökséget elősmerte, s csak is az utóbbi gyűlésben tett kifogást ellene.

Ha a középponti választmány által rosszalható eljárás követetett volna is el, az nem más mint Tolvaly Zsigmond és társai büne, a ki folytonosér-szakoskodó s pszichológus nyilatkozataival szántszándék-kal a választmányban botrányos eljárást akart elő-idezni.

Alaptalan állítás az is, hogy a központi vá-lasztmányi gyűlés határozathozatalra egyszer is kép-telennek nyilvánítottatott volna; valamint, a hogy június 20-án tartott gyűlés alkalmával kisebbségben voltunk; tessék azon jegyzőkönyvet megtekinteni, s meglátja hogy a 17 tagból álló választmányi tagok közül mindazon 11 egyén, kik az őn és társai által május 14-én hozott törvénytelen határozat ellen felszólal-tak, jelen voltak, s a további tárgyalás — dacára a Tolvaly ur és társai botrányos kihívásainak — kizárólag a már bekövetkezett éjszaka miatt szűnt meg.

Tolvaly Zsigmond ur annyira vakmerő állítá-saiban, hogy mondani merészeli még azt is, misze-rint a középponti választmányban egyetlen baloldali tag sincs.

Ugyan kontár politikus Tolvaly Zsigmond ur, minő elvet vallónak lehet őnt tartani, a ki czikkjeit a „Magyar Polgár“-ban adja ki, s azokban a Deák-párt elvét valló egyéneket támadja meg eljárásaikért?

Minő elvet vallónak őnt, ki mint a szajkó fen-hangon Deák-párti elvet dicsekszik ugyan, de min-den tényével és eljárásaival a baloldal érdekében működik?

Minő elv az, ki a baloldali képviselő mellett ágítál és arra szavaz, mint p. o. ügyvéd Kovács Já-nos s Draut Ferencz stb.? Mi úgy hlsszák, hogy az ilyeket még ma a baloldaliak közé számítják. Lám pedig ezek is önnel együtt a középponti választmány tagjai.

Végül a t. olvasó közönség előtt ki kell jelen-tenünk az igazság érdekében azt is, hogy őn Tol-valy ur idei július 11-én az az a másodszori sza-vazáskor a deák-párti követjelöltjére szavazott ugyan, de csak azután, a midőn már a baloldal győzelmét bevégzett ténynek látta, de őnt ezért a sz.-udvar-helyi ösztönt deák-párti elvet vallók nem számítják tagjai közé, mert ősmérik őnt, ki bőrt változtatott ha régi hangján beszél is.

Ezzel minden további vitatkozást a középponti választmány eljárásaira nézve önnel szemben bevég-zetnek nyilvánítunk.

Gyarmathy Ferencz, Gerich Adolf,
Kovács Antal, Kovács Domokos.

KÜLFÖLD.

Kolozsvárt, jul. 25.

Németország s az osztrák-magyar monar-chia közt fennálló viszony tisztázásának kérdése közelebről ismételten tárgyalatott, a német s az osztrák lapokban különböző körülmények szolgálta-tak erre alkalmat. Egy hamburgi nagy lap e kér-dést szellőztetve, kimondta, hogy Németországnak mindenek fölött az osztrák-magyar monarchia barát-ságára kell a legfőbb súlyt helyeznie s Oroszország-hoz való jó viszonyai csak addig terjedhetnek, míg amaz előbbi fontosabb érdek korlátaiba nem ütköznek. A bécsi „N. fr. Presse“ e czikkről szólván, kiemel-te azt, hogy az abban kifejezett igazság fölismerése elől a német „nemzeti“ szabadelvű lapok még mindet-dig szeretnek elzárkózni s nem tudják bele találni ma-gukat az új viszonyokba. A bécsi lap ezen megjegy-zése ellen a „Slesische Ztg.“ egyenesen tiltakozik. Kifejezi, hogy Németországnak, bár Európa súlypontja most kétségkívül benne fekszik, szüksége van szövét-ségesekre és jó barátokra, s e pontban legközelebb Ausztria Magyarországra van utalva, még ha nem ve-szi is azt tekintetbe, hogy az állam 1866 óta na-gyobb hatalomra emelkedett föl. Németországnak azonban fönn kell tartania a jó viszonylatot Oro-szország irányában is, mert ezen két hatalom közt a szakadás annyira volna, mint Franciaországnak Oroszországban szövetségest szerezni, a mit Ausztria ép oly kevéssé óhajthat, mint a német birodalom. Ha azonban Oroszország békeszeretete csatlódásan alapulna, akkor Németországban semmi kétség sem forog fönn az iránt, hogy nemzeti érdeke parancsolólag ajánlja az Ausztriával való leghensőbb viszonyok föntartá-sát. „Bármily becses legyen is előttünk Oroszország barátsága — mondja a czikk végül — mégis senki sem ismeri félre, hogy tartós érdekek bennünket csupán Ausztriához kötnék és hogy semmi sem alkalmas arra, hogy nekünk és egész Európának biztosítékot nyújtson a béke föntartása felől, mint a Gasteinben egy év előtt kötött barátsági szövetség megszilár-dulása.“

A másik körülményt, mely e kérdés tárgyalá-sára alkalmat adott, a hannoverai lövésznépély szolgáltatta. Ismerik olvasóink röviden annak lefolyá-sát, azt a tapintatlan tüntetést, melyet az osztrák vendégek elkövettek, midőn saját hazafiságukkal sza-kitva, nyíltan kifejezést adtak azon vágyuknak és törekvésüknek, hogy Ausztria Németországhoz csatol-tassék. A bécsi hazafias lapok egy úgy, mint magyar lapjaink nem titkolták el megbotránkosásukat e kel-letlenül tolakodó szemérmelenség fölött s a német-orzági lapok tudomást vesznek e hangulatról, s nem késnek megvetőleg hideg modorban utasítani vissza a hivatlan udvarlókat. „A hannoverai lövésznépélyre — mondja egyebek közt a Köln. Ztg. — a bécsi la-pok magán tudósításokat küldtek, kik ezen ártatlan dolgokról oly fontoskodással írnak, mintha attól füg-gene Európa üdvössége. A legrosszabb az egészben az, hogy a németellenes lapok ezt az osztrák lövésza-rándoklást a csehek moszkvai zarándoklásához hason-lítják. Maga a deákparti Reform is nagy animositás-sal szól erről, s úgy látszik, nem is gyantítja mily keveset adnak Németországon az ily sületlenség-ekre.“

Törökország jelenleg a legjobb viszonyban látszik állani épen azon két állammal, melyek külön-ben elég sok bajt szoktak okozni a fényes portának: a görög királysággal és Egyiptommal. Az előbbivel egyetértőleg készül most eljánni a szultán kormánya az archipelagust háborgató tengeri rablók ellen. A görög miniszterelnök Bulgáriá általánban szakított elődei nagyraavagyó terveivel s egészen a belrefor-mokra fordítja tevékenységét. Az egyiptomi alkirály is teljesen élvezi a szultán kegyének fényét minden oly dolgokban, a mik személyes kitüntetésére tartoz-nak. Nem bizonyos azonban, hogy vajjon politikai terveire is meg fogja-e nyerni a porta beegyezését. Ilyenmü terve volnának: Yemen tartományt Egyip-tomba leendő bekebelezése; aztán, hogy az egyip-to-mi alkirály mentessék föl azon kötelezettség alól, mely szerint alkirályságában való megerősítést a szultántól kell mindenkor kérnie. Azt is kéri az al-király, hogy szabad legyen neki egyiptomi rendjeleket alapítani és pénzt veretni.

A szultán azonban bajosan lesz hajlandó a son-verainitas kötelekeit ennyire megtágitni. Csak nem-rég Károly ruméniai fejedelem is azon kérelmet in-tézte a szultánhoz, hogy engedessék meg neki egy saját rendet alapitnia; kérésére azonban elutasító vá-lasz és azon biztosítás érkezett, hogy ha a rumén kormány docorálni akar bizonyos egyéneket, e czélra szívesen szolgálnak török rendjelekkel.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten jul. 25. 10 ó. p. d. e.
érkezett 25. 11 ó. 15 p. d. e.

Ludoviceum igazgatóvá Mörizs Sándor honvédezzredes nevezetett ki.

Deák Ferencz Vas megyében gyöngölke-dik; orvosa hozzá utazott.

A Határörvidék adóügyi szervezete el-készült s nem sokára kihirdettetik.

Királyunk tegnap meglátogatta Ischl-ben a porosz koronaherceget, mire ez el-utazott.

A spanyol király elleni merényletben eddig 26 összeesküvő fogatott el.

Milán szerb fejedelem nagykorusági ünnepélyeire szokatlan fényes előkészületek tétetnek.

Megválasztott képviselők száma 385, deákparti 244, ellenzéki 141, vesztettünk 29, nyertünk 53 kerületet, tiszta nyereség 24 szavazat.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 25.

— Az erdélyi hazarész megválasztott or-szágyűlési képviselőinek névsora; Városok Abrud-bánya: Bittó István j. Erzsébetváros: Csiky István j., Patrán György j. Gyula-Fehérvár: br. Kemény Gábor j., Szilágyi Dezső j. Hátszeg: Macelláriu Il-lés szb. Ilyefalva: Gidofalvy Albert j. Kézdí-Vásár-hely: Papp Lajos b. Kolozs: Zeyk Károly j. Ko-lozsvár: gr. Péchy Manó j., Hajos János j. Oláh-falu: Urváry Lajos j. Szamosújvár: Molnár Antal j., Lukács Béla j. Sepsí-Szt-György: Császár Bálint j. Nagy-Szeben város és kerület: Raunicher Ja-kab j. Kapp Gusztáv j. Szék: Eber Nándor j. Sz.-Udvarhely: Kassai Ignác b. Vajda-Hunyad: Bene-dikt Albert j. Vizakna: Korizims László j. Csik-Szereda: Keresztes István b. Beszterce egyik kerületében Decani j. Megyék Aranyosszék: Ho-nuchard Ferencz b., Csipkés Lajos b. Csikszék: cs.-somlyói k. Becze Antal b. Dobokamegye: felső k. gr. Bánfy György j., alsó k. Vass Samuel j. Alsó-Fehérmegye: bohrándi ker. Barsay Ákos j. n-enyedi k. br. Kemény István j. Felső-Fehérme-gye: belső kerület gr. Nemes János j. külső ker. gr. Haller Ferencz j. Háromszék: miklósvári kerület Bakcsi Ferencz b. Hunyad megye: hátszegi k. Ken-deffy Árpád j., marosvidéki k. Makray László b. Kolozsmegye: alsó k. Nemes Péter j., felső k. Ló-

(283)
Sz. 2575. 1872.

(2—3)

Árlejtési hirdetmény.

Tordamegye alispánja részéről köz-
hírré tétetik, miszerint Maros-Ludason, a
Marosvizén építendő híd munkája árlejté-
sen fog Tordán jelen évi **Augustus 12-dikén** a főjegyzői irodában kiadatni;
és pedig:

Az ácsmunka anyag nélkül
7725 frt 2 kr. o. é.

A kovácsmunka anyaggal együtt
6172 frt 95 kr. o. é.

kiküldési áron kezdődik.

Bánatpénz 700 frt. o. b.

A híd tervek és az árlejtési feltéte-
lek addig is megtekinthetők hivatalos órák
alatt a főjegyzői irodájában.

Tordamegye alispánjától.

Tordán, 1872, július 23-án.

Alispán:

MIKSA ELEK.

(275)

(3—3)

Haszonbérbe adó

a kolozsvári ev. ref. Egyháznak,
Kolozsvártól két órára eső

Kötelen den

levő **647** hold szántó és kaszáló ta-
gosítás alatti birtoka, az 1873-dik év
Szent-György napjától kezdve 6 egy-
másutáni évekre — kényelmes lakrész,
kőistálló, kőgabonás és egyéb gazda-
sági épületekkel ellátva — folyó év
Augustus 1-én a Vadas-féle papi-
lakban tartandó árverés útján. Írás-
beli zárt ajánlatok (Offert) is elfogad-
tatnak Vizi Endre mérnök által
görbe-szapannutca 327 sz. alatt, hol
a kiadási részletes feltételek is meg-
tekinthetők.

Nagy József

arany- és ezüstműves Kolozsvárt
főter br. József-ház 161 szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett, és a legnagyobb csinnal
kialított bécsi és külföldi arany és ezüst ékszer áru-
nak és raktárát.
(Óvással!) Raktárba minden egyes tárgy valódisága a nagy. kir.
bélyeggel van hitelesítve.

(284)

Fogorvos**Beiss Nándor**

tisztelettel jelenti a n. érd. t. cz. közönségnek, hogy Bécsből hazaérkezve,
lakását állandólag Kolozsvárra áttette,
s **fogorvosi műtermét megnyitotta.**

Gyors kezelés mellett légnyomatu
és mindennemű művészeti fogsorokat,
legújabb amerikai modor szerint, természetesen és legolcsóbban készít,
és minden fájdalom nélkül betesz.

Fogműtétek gyorsan és legnagyobb
biztonsággal történnek.

Rendelvényi órák: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—5-ig.

Lakásom: bel-monostorutca, Züllich-ház emeleti részében,
a Binder-gyógytár fölött.

(3)

**Rosták,
Vasekék,
Aratógépek,**

készen kaphatók

JANKÓ VINCZE gépgyárában

Kolozsvárt.

külső-tordautca 306 sz. alatt.

(28—*)

**Szénagyűjtők,
Cséplőgépek,
Váltó-ekék**

(278)

(4—4)

A fűszer, csemege- és bor
kereskedésemmel eddig egybekötve volt
CSEMEGE és BOR CSARNOKOT

helyszűke miatt és a t. közönség nagyobb kényelme iránti
tekintetből

a f. évi jul. hó 27-től kezdve
a kisegítő-pénztár egyes bel-középutezai épülete
alatti bolt helyiségbe tettem át,
és az ily csemege üzletnél világszerte szokásos csinnal
rendeztem be.

Ezen üzlet ügyes és tapintatos nők által fog kezeltetni.

Ezen üzlet a főterén levő **fűszer, csemege- és bor**
kereskedésemmel összevontatásban áll, s minden ép oly
jutányos árban megrendelhető és kapható mint a főüzletben.

Legtöbbet kezelt **borok, kőbányai sörök, prágai,**
kassai sonkák, szalámi, húsnemük, hideg sül-
tek, halak, sajtok minden időben tiszta, gyors, pontos
szolgálat mellett és jutányos árban kaphatók.

Netán előforduló panaszokat és méltányos óhajításokat
az üzletben kitett panaszkönyvbe kérem beírni, hogy a panasz-
tárgyát megszüntetni és óhajításokat teljesíteni lehessen.

Kolozsvárt, július hó 1872

KARVÁZY GYULA.

Nagyobb vételnél kedvezmény.

Van szerencsém egész tisztelettel a n. érd. t. cz. közönséggel tudatni, hogy
üzletemben az időnyre is az alább írt

bel- és külföldi természetes
ÁSVÁNYOS GYOGYVIZEK,

a legnagyobb mennyiségben megérkeztek, melyekből a legújtanosabb áron felelős-
ség mellett szolgáltatok, u. m.:

Adelheid-jodforrás. (Adelheidsquelle Jodwasser), borszé-
ki, bikszárdi, buziási, carlsbadi-Schlossbrunn, carlsbadi-
mühlbrunn cigelkai-jod, csizi-jod, előpataki, Friedrichshalli,
gleichenbergi, halli-jod, ivándai, kissingeni, korondi, marien-
badi, püllnai, sulini, seidschützti, szlácsi, sztojcai, sz-
jakabi, selti, Spái, schwalbachi, türi, „Hunyadi, Rákóczy
és Erzsébeth,” budai gyógyvizek. Az itt elő nem sorolt
vizek ha azok üzletemben nem találhatnának, megrendelhetők
s gyorsan eszközöltetnek.

Ajánlom továbbá mindenféle szinű

száraz és olajbatört nagy festék
és lack RAKTÁROMAT,

minden hozzá tartozókkal, továbbá ajánlom a legkínáltabb fajta
padozat fénymazomat

(fusbóden-pásztá)

hozá szükségesítő **lakkal együtt** melyek Kolozsvárt csak nálam kaphatók s
bár mily nagy mennyiségben szintén felette olcsó ár mellett tisztelt vevőimnek, vagy
megrendelőimnek szolgálatára állanak.

Tisztelettel:
CSIKY IMRE,

Kolozsvárt.

(229) (16—100)

Nagyobb vételnél kedvezmény.

Legújabbban megjelentek

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt
kaphatók:

Párisi titkok.

Irta Sue Jenő. Franciaából. I—XI kötet.

Egy-egy kötet ára 80 kr.

BORGIA LUCRETIA

a méregkeverő hercegnő, vagy római titkok.

Történeti regény VI. Sándor pápa idejéből. 14. füzet.

Ára 3 frt 50 kr.

Elmélkedések,

Magyarország pénzügyi viszonyai, különösen pedig állambevételei
és adó-rendszere felett. Ára 80 kr.

Jézus története, és a keresztény egyház
eredete.

Irta Vögelin Salamon. Fordította s kiadta Dömötör Bertalan.
Ára 1 frt 60 kr.

A Szent-háromság eredetének s kifejlődésének törté-
nete, egy bevezető értekezlettel az orthodoxiáról,

Irta Simén Domokos. Ára 1 frt.

Francia — Un bienfait n'est jamais perdu.

par George Sand. Ára 2 frt 38 kr.

Pénzügyi törvények és szabályok.

II. füzet: Seradó, ezukoradó, szeszadó, bor- és husadó.
Második javított hivatalos kiadás. Nagy 8-rét. Füzve 2 frt.

Legközelebb megjelenik:

Brassai Sámuel, Számtan a népiskolában.

A népiskolai törvény szabályzata szerint.

Az első osztály tanítója számára: Vezérkönyv és példatár.

A második osztály tanítója számára: Vezérkönyv.

A második osztálybeli tanítványok számára: Példatár.

GUGGENBERGER-féle üzletben

főter báró Radák-ház

már több hét óta folytatott s a folyó július hó 15-ig tartani határozott

végeladás

annyira magára vonta a t. cz. közönség figyelmét, hogy azt még a **f. év augusztus 10-ig meghosz-**
szabbítani a tömeges látogatás folytán szükségesnek mutatkozott.

E visszavonhatatlan utolsó határnapig tehát a

végeladás

az eddigi előnyös árak mellett folytatni fog, s a t. közönségnek így alkalom van nyújtva szükségait a
legkedvezőbb feltételek mellett fedeztetni.

Különösen vidéki kereskedő urak találnak ott árukészleteik be-
szerezésére ritka előnyös forrást.

(263)

(8—*)